Anul al 55-lea
12 Pagini

EXEMPLARUL { In România 2 lei / In străinătate 6 lei

Taxa poştală plătită în numerar conform aprobării dir. G-ie P. T. T. No. 120. 288/932

Nr. Nr. 266 Vineri 30 Septembrie 1938
12 Pagini P IIII

BIBLIOTECA CENTRALA ASOCIATIUNII SIBIIU

ABONAMENTE
IN ŢARĂ
Lei 200 pe 3 luni
Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80
In străinătate în raport cu tariful poştal şi valuta

UNIVERSUL

ABONAMENTE
IN ŢARĂ
pe un an la
UNIVERSUL COPIILOR ZIARUL CĂLĂTORIILOR, VESELIA, RADIO UNIV. şi UNIV. LITERAR câte 220 lei
ILUSTR. ROMÂNĂ şi UNIV.-SPORT câte 500 lei

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar:
„UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

CELE DIN URMA ŞTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ŞI TELEFONICE
REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: BUCUREŞTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACŢIE: 3.30.15

DIRECTOR
ŞI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

Aripi pentru tineret

Zilele acestea s'au deschis la Ploeşti cursurile şcoalei de sbor a aeroclubului „Prahova". Mai avem câteva asemenea şcoale în ţară. Aviaţia noastră civilă, care abia este la începuturile ei, duce o bine susţinută acţiune de propagandă în această direcţie. Rezultatele de până acum sunt din cele mai promiţătoare. Absolvenţii cursurilor acestor pepiniere de icari au făcut figură frumoasă în toate împrejurările. De curând, la concursul aerian al Micii Înţelegeri, ei au cucerit odată cu câteva trofee admiraţia şi stima tuturor. Eforturile le-au fost frumos răsplătite.

Toată lumea îşi dă seama de importanţa aviaţiei în zilele noastre. Ispravind cuceririle terestre şi marine, omenirea îşi disputâ astăzi cerul. Cu o foame pantagruelică de spaţii, popoarele sunt acum într'o mare cursă de explorare şi de stăpânire a văzduhului. Altă dată cursa aceasta se efectua pe mări şi pe pământ. Cine a străbătut mai întâi şi mai îndrăzneţ oceanele, acela a ajuns puternic, temut şi bogat. Cine şi-a afirmat mai hotărît puterea stăpânitoare pe uscat, acela a crescut şi s'a întărît impunându-şi voinţa hegemonială faţă de toţi ceilalţi.

Cine va ajunge să descifreze mai bine, mai curând toate secretele văzduhului şi să-şi afirme dominator prezenţa în aer, acela va stăpâni viitorul.

Destinele neamurilor, care căutau să se realizeze până acum orizontal, au început să ia înălţime şi se ridică vertical şi vertiginos către zenit.

Această măreaţă misiune cade exclusiv pe umerii tineretului. Nicăeri elanul generos, spiritul de jertfă, de dăruire nobilă, setea de eroism ale tinereţii, nicăeri aceste dalbe virtuţi de douăzeci de ani nu sunt mai în elementul lor, în mai bune condiţiuni de înfăptuire, de realizare mai plenară ca în spaţiu, străbătând vulturește vămile albastre ale văzduhului, aducând Patriei trofee de azur. De aceea am vrea ca tineretul român să îndrăgească aviaţia. Să se împrietenească cu înălţimile. Să risipească sporul lui de energie creatoare în exerciţii de sbor, în cât mai multe exerciţii de sbor.

Ţara care va avea tineretul — cât mai mult tineret — cu cele mai ţapene aripi şi cu cel mai avântat curaj, ţara aceea va putea să-şi privească mâine cu orgoliu imaginea de lumină licărind ca luceafărul pe cer.

Să dăm tineretului nostru aripi şi spaţiu.

CASĂ VECHE ÎN PLOEŞTI — C. B. CRETZOIU

PREVEDERE

de I. VION

Massele vii, gânditoare, gata de acţiune, massele populare de pretutindeni au sensibilitatea lor specială, iar experienţa făcută de generaţiile cari au participat la frământările, emoţiile şi suferinţele trecutului război, a adăogat mentalităţii generale o calitate nouă: prevederea.

Tocmai pentru că sunt prezente în minţile tuturora suferinţele neacoperite încă de praful uitării, de aceia pare mai explicabil, mai omenesc, simţământul grijii zilei de mâine.

Temerea precisă nu umbreşte cu nimic hotărîrea bărbătească, instinctivă, de a fi trup şi suflet alături de conducătorii naţiei în clipa când interesele ţării o cer.

Uniţi, solidari, închegaţi într'un singur mănunchi, toţi fii neamului stau ca o imensă platoşă în faţa adversităţii celor ce vor să încalce glia strămoşească, dar o latură elementară a datoriei lor, care se îmbină într'un tot armonios cu interesele familiei mari care se cheamă patria, sunt grijile mici, dar adânc umane, pentru cei cari compun patria restrânsă a fiecăruia: familia.

Sigur, luptătorul vremurilor moderne nu porneşte cu certitudinea de altă dată că în dosul frontului viaţa se va scurge neliniştită, dar sigură; mijloacele tehnice cumplite seamănă azi panică pretutindeni, dar mai uşor privesc perspectiva timpului cei cari şi-au lăsat copiii, familia, cu credinţa că nu vor cunoaşte lipsurile totale, peste inerentele restricţii ale stării de război!

Divinitatea a infiltrat în esenţa firii oricărei fiinţe, nu numai regelui animalelor care e omul, acea decisivă ataşare faţă de tot ceea ce reprezintă perpetuarea speciei, acea generoasă şi protectoare dragoste faţă de slabele progenituri ce înseamnă continuitatea.

Capul familiei, gata să plece acolo unde îl cheamă elementara lui datorie bărbătească, se îngrijeşte să adune, potrivit mijloacelor lui materiale, o cantitate oarecare de provizii, pentru cei nevârstnici, ori nevolnici în încăerarea eventuală.

Nu prevederea acestuia, slabă liniştire a unor explica-

(Continuare in pag. 2-a)

O impresionantă solemnitate la Praga

Praga, 27 (Radio-Central). — *Cu ocazia sărbătorii Sf. Venceslav, patronul cehilor, se va face mâine o mare procesiune, care va culmina printr'o slujbă religioasă în catedrala St. Veit.*

Cardinalul catolic Kaspar va ţine un discurs după care va preda sabia Sf. Venceslav generalului Sirovy, preşedintele consiliului.

Prin această serbare se va manifesta unitatea naţională şi se va sublinia existenţa rădăcinii milenare a statului independent cehoslovac.

xxx⊙●⊙xxx

Corespondenţii

ziarelor engleze părăsesc Berlinul

Berlin, 27 (Rador). — Numeroşi corespondenţi ai ziarelor străine părăsesc Berlinul astăseară.

Printre ei se află şi corespondenţii ziarelor engleze „Daily Telegraph", „Daily Mail" şi „News Chronicle".

La Ultima Oră:

RĂSPUNSUL CANCELARULUI HITLER LA TELEGRAMA D-LUI ROOSEVELT

„LUPTA PENTRU PACE NU S'A TERMINAT ÎNCĂ"

O declaraţie a d-lui Daladier

Atitudinea Angliei faţă de evenimentele actuale

Discursul d-lui Chamberlain rostit Marţi seară la radio

Londra 27 (Rador). — D. Chamberlain a ţinut astăseară un discurs radiodifuzat spunând următoarele:

„Mâine Parlamentul se va reuni şi voi face o declaraţie completă asupra evenimentelor care au dus la situaţia plină de nelinişti şi critică de azi.

Orice declaraţie ar fi fost până acum imposibilă, deoarece mergeam încolo şi încoace în curmezişul Europei şi deoarece poziţia se schimba din ceas în ceas.

Dar azi pot să vă spun câteva cuvinte, bărbaţi şi femei engleze, cetăţeni şi cetăţene ale Imperiului, şi poate şi altora".

„In primul rând, trebue să spun ceva celor cari mi-au scris mie sau soţiei mele în ultimele săptămâni, pentru a ne exprima recunoştinţa în ce priveşte sforţările pe care le-am făcut şi spre a ne asigura de rugăciunile lor pentru succesul acestor eforturi. Cea mai mare parte din aceste scrisori au venit din partea femeilor, soţii, mame şi surori ale compatrioţilor noştri, dar nenumărate alte scrisori ne-au venit din Franţa, Belgia, Italia şi chiar din Germania. Ţi se sfâşie inima când vezi interesul crescând pe care-l desvălue şi intensa lor uşurare atunci când s'a crezut prea de vreme, că primejdia războiului a trecut.

Simteam mai înainte toate greutăţile răspunderii mele. Citirea acestor scrisori a făcut ca aceste greutăţi să mi se pară aproape sdrobitoare".

„...O CEARTA INTR'O ŢARA INDEPARTATA"

Cu emoţie vizibilă, d. Chamberlain a continuat:

„Cât este de groaznic, cât este de fantastic, de necrezut, să fim siliţi să săpăm tranşee şi să încercăm măşti contra gazelor din cauza unei certe într'o ţară îndepărtată, între oameni de care nu ştim nimic!

Pare încă şi mai imposibil ca o ceartă rezolvată depe acum în principiu să formeze obiectul unui război.

Înţeleg prea bine motivele pentru care guvernul cehoslovac nu a socotit că poate să accepte condiţiile ce-i erau supuse în memorandul german.

In urma conversaţiilor mele cu d. Hitler, cred că, dacă ni s'ar da numai un răgaz, ar fi posibil să se realizeze un acord care să îngăduie a se lua dispoziţiunile necesare pentru transferarea teritoriilor pe care guvernul ceh a acceptat să le dea Germaniei, cu condiţia ca aceasta să asigure un tratament echitabil populaţiilor interesate.

SFORŢARI PENTRU REZOLVAREA DIFERENDULUI

Ştiţi deja că am făcut tot ceeace poate face un om pentru a soluţiona acest diferend. După vizitele mele în Germania, mi-am dat seama de chipul cum d. Hitler simte că trebue să se facă campionul fraţilor săi germani şi de indignarea sa pentru faptul ca revendicările sale nu au fost încă satisfăcute. Mi-a spus în intimitate şi mi-a repetat aseară în public că, odată acest incident al germanilor sudeţi soluţionat, aceasta ar fi sfârşitul revendicărilor teritoriale germane în Europa.

După prima mea vizită la Berchtesgaden, am fost cu totul luat pe nepregătite când m'am înapoiat în Germania, descoperind că d. Hitler insistă ca teritoriul să-i fie predat imediat şi imediat ocupat de trupele germane.

Date fiind dispoziţiile luate mai înainte, trebue să spun că consider aceasta atitudine ca nerezonabilă. Dacă ea este datorită vreunei îndoeli încercată de d. Hitler cu privire la intenţiile guvernului cehoslovac în ce priveşte executarea făgăduelilor sale şi cedarea teritoriului, am oferit în numele guvernului britanic să garantez pentru cuvântul său şi sunt sigur că valoarea făgăduelii noastre nu va fi subestimată nicăeri.

SPERANŢE INTR'O SOLUŢIE PACIFICA

Nu voi părăsi speranţa mea într'o soluţie pacifică, nici eforturile mele efective în vederea păcii, atât cât va mai rămâne cea mai mică şansă de pace.

Nu aş ezita chiar să mă duc pentru a treia oară să-l văd pe d. Hitler dacă aş socoti că aceasta trebue să servească la ceva.

Dar în acest moment nu văd că aş putea face mai mult în domeniul mediaţiunei.

MASURI PENTRU APARAREA ŢARII

Intre timp, sunt unele lucruri care pot şi trebue să fie făcute la noi. Avem încă nevoe de voluntari pentru măsurile de precaţiune antiaeriene, pentru brigăzile de pompieri, serviciile de poliţie şi pentru armata tertorială. Ştiu că voi, cu toţii, bărbaţi şi femei, sunteţi gata să vă jucaţi rolul în apărarea ţării şi vă cer, dacă nu aţi făcut-o încă, să oferiţi serviciile voastre autorităţilor locale care vă vor spune dacă au nevoe de voi şi în ce servicii.

RAZBOIUL NU ESTE IMINENT

Nu vă alarmaţi dacă aflaţi că bărbaţii sunt chemaţi să servească în apărarea antiaeriană sau în marină. Sunt numai măsuri de precauţie, care trebue să fie adoptate în timpuri ca acestea, dar aceasta nu înseamnă că suntem neapărat hotăriţi pentru război, nici că războiul este iminent.

Oricare ar fi simpatia noastră pentru mica naţiune care se află în faţa unui mare şi puternic vecin, noi nu vom putea în toate împrejurările să ne angajăm a arunca totalitatea imperiului britanic numai pentru ea.

Dacă vom avea să ne batem, aceasta ar trebui să fie pentru probleme mai vaste decât cea care se pune.

Eu însumi sunt pacific până în străfundurile sufletului meu.

„ATATA VREME CAT RASBOIUL N'A INCEPUT, RAMANE SPERANŢA DE A-L IMPEDICA"

D. Chamberlain rosteşte aceste cuvinte cu emoţie adâncă:

„Conflictele internaţionale sunt pentru mine un coşmar şi dacă aş fi convins că vreo naţiune ar fi hotărîtă să domine lumea prin teama forţei sale, aş socoti că trebue să-i rezist. Sub o asemenea dominaţie, viaţa popoarelor care cred în libertate nu ar merita să mai fie trăită.

Dar războiul este groaznic şi trebue să ne asigurăm înainte de a ne angaja în el că în adevăr sunt în joc cauze mari şi că chemarea de a risca totul pentru apărarea lor este realmente irezistibilă, odată cântărite toate consecinţele.

Pentru moment, vă cer să aşteptaţi cât mai calm posibil evenimentele în cele câteva zile ce vor urma.

Atâta vreme cât războiul nu a început, rămâne speranţa de a-l împiedeca şi ştiţi că voi lucra pentru pace până în ultimul moment. Bună seara!"

*

Londra 27 (Rador).— *Imediat după discursul d-lui Chamberlain textul a fost difuzat de posturile britanice de radio în limba germană şi însoţit de un comentariu al situaţiei de faţă tot în limba germană.*

După cuvântarea d-lui Hitler

In criza internaţională de azi, nu zilele, ci ceasurile aduc contribuţia lor de îngrijorare sau de speranţe, pe un ritm atât grăbit, încât înţelegerea exactă a evenimentelor, pe măsura desfăşurării lor, rămâne singura posibilitate a cronicarului politic.

Trei fapte esenţiale definesc situaţia ultimelor trei zile: memoriul german, remis la Praga, prin mijlocirea d-lui Chamberlain, discursul de Luni seară al d-lui Hitler, şi comunicatul oficial din aceiaşi zi al guvernului britanic, privitor la solidaritatea dintre Franţa, Marea Britanie şi Soviete, faţă de atitudinea Reichului.

După insuccesul conferinţei dela Godesberg, unde Fuhrerul german a respins propunerile anglo-franceze, primite de Praga, cu privire la cedarea de bună voe, cu o procedură internaţională, a teritoriilor sudete, d. Hitler şi-a expus contrapropunerile, pe care le consideră definitive, într'un memorandum remis d-lui Chamberlain.

Textul d-lui Hitler, publicat oficial de guvernul german, cere Cehoslovaciei evacuarea regiunilor sudete de către armata, poliţia, jandarmeria şi autorităţile cehe şi cedarea lor Germaniei, în starea lor de astăzi. Pentru reglementarea amănuntelor, un delegat al guvernului şi armatei cehe vor putea fi ataşaţi pe lângă comandamentul armatei germane. O hartă anexată la memoriu indică regiunile care urmează să fie cedate imediat.

Guvernul ceh va trebui să elibereze pe toţi deţinuţii politici germani şi pe toţi sudeţii, incorporaţi în armată sau în poliţie.

In celelalte regiuni cu populaţie germană se va efectua până la 25 Noembrie un plebiscit sub controlul unei comisii internaţionale.

Nicio garanţie nu este dată Cehoslovaciei pentru integritatea ei viitoare.

Guvernul cehoslovac a respins memoriul german cu motivarea că prin soluţia propusă 815.000 cehi ar rămânea în Germania; că plebiscitul ar fi propus pentru regiuni, în care Germanii nu reprezintă nici 20%; că Cehoslovacia şi-ar pierde aproape întreaga ei industrie şi independenţa ei economică ar fi nimicită; că principalele ei căi ferate şi şosele ar fi întrerupte în mai multe locuri; în fine că aplicarea memoriului german ar pune în primejdie întreaga industrie de război cehoslovacă, ar nimici ori ce putinţă de apărare naţională şi ar pune ţara la discreţia vecinilor ei.

Diferenţele între propunerile franco-engleze şi memoriul german sunt deci considerabile. In cele dintâi o cesiune teritorială, admisă în principiu, trebuia înfăptuită, fără evacuare imediată, cu garanţii internaţionale şi sub control internaţional. După memoriul german, cesiunea trebue să fie pură şi simplă şi evacuarea imediată, conform exigenţelor exclusive ale Germaniei, fără posibilitate de negocieri, fără control şi fără garanţii internaţionale.

Din punct de vedere al opiniei internaţionale, propunerile germane au avut însă rezultatul de a răsturna sarcina răspunderilor. Cu tot sacrificiul dureros, care i se cerea, Cehoslovacia ar fi fost considerată responsabilă de izbucnirea unui conflict, dacă ar fi respins propunerile franco-engleze. Oricare ar fi dorinţa lor de pace, opiniile publice şi guvernele din apus sau chiar de peste ocean, după cunoaşterea condiţiilor germane, nu se mai pot însă gândi un singur moment să atribue Cehoslovaciei vre-o răspundere, într'un eventual conflict. Din potrivă, Franţa şi Marea Britanie îşi proclamă totala lor solidaritate cu Praga. „Dacă cu toate sforţările făcute de primul ministru, spune un comunicat al ministerului de externe britanic, se porneşte un atac german contra Cehoslovaciei, Franţa va fi obligată să-i vină în ajutor şi în mod sigur Marea Britanie şi Uniunea Sovietelor vor fi alături de Franţa".

Această hotărâre, care constitue unul din elementele hotărâtoare ale crizei de astăzi, e însă însoţită de un suprem apel de pace: „Nu este prea târziu spre a se opri această mare tragedie şi, pentru popoarele tuturor naţiunilor, de a insista pen-

(Continuare in pag. 2-a)

Munca, la temelia statului

de AL. GREGORIAN

Noua noastră constituţie aşează statul pe temelii corporative. Ca în Italia, ca în Portugalia şi ca în Germania, organizaţia statală este considerată în alcătuirea ei organică, naturală, care e aceea a categoriilor profesionale. Vechea idee că statul e o construcţie politică pur şi simplu, a fost înlocuită cu principiul muncii ca principiu coordonator, ca factor de solidaritate socială. De aci, o nouă viziune a statului modern. O viziune integrală care desfiinţează teoriile arbitrare ale claselor sociale, ce tăiau trupul naţiunii în felii distincte, pentru a reda societăţii fizionomia ei reală, totalitară, a categoriilor de muncă, a breslelor.

Teoria claselor corespundea doctrinei demo-liberaliste. Pe ea a crescut, din nenorocire, floarea de sânge a marxismului revoluţionar, ca un corolar logic: există clase, trebue să existe şi lupta de clasă.

Marxismul a speculat cu multă abilitate antagonismul dintre capital şi muncă, făcând din el o sursă de conflicte continue şi de anarhie.

Cu ajutorul unui formidabil aparat de propagandă care e presa şi graţie slăbei rezistenţe pe care a întâlnit-o în statul liberal, marxismul a cucerit poziţie după poziţie, asumându-şi funcţiunea istorică de doctrină reformatoare a lumii. Fluturând ideea unei violente răsturnări sociale şi întreţinând prin greve starea de agitaţie a muncitorilor de pretutindeni, el a reuşit să terorizeze, să şantajeze guvernele, să obţină concesii dela acestea, să-şi impună agenţii în conducerea oficială a organizaţiilor de stat şi să-şi facă de acolo nestingherit propaganda revoluţionară pentru dinamitarea ordinei sociale.

Marxismul a ajuns astfel, sub

(Continuare in pag. 2-a)

Evenimentele in curs şi opinia publică

Ca în toate perioadele de criză internaţională, zvonurile alarmante şi ştirile tendenţioase contribue, într'o măsură destul de mare, să întreţină nervozitatea opiniei publice şi să creeze o stare de spirit în lume, în opoziţie cu interesele păcei.

Constatăm uşurinţa cu care se răspândesc zvonurile alarmante dela focarele lor de origină, în adâncimea masselor populare; precum şi temeiul ce se pune pe ştirile vădit tendenţioase, chiar de către oamenii ce ar fi în măsură, prin inteligenţa şi gradul lor de cultură, să le treacă prin sită, spre a desprinde din cuprinsul lor partea cuvenită fanteziei.

Nu numai la noi, dar şi în alte ţări, s'a constatat aceasta. „Journal de Genève" s'a ocupat în timpul din urmă de avalanşa de informaţii inexacte şi de deducţiuni tendenţioase privitoare la evenimentele internaţionale în curs, care au contribuit să zăpăcească opinia publică.

Nu s'a anunţat zilele trecute demisia d-lor Chamberlain şi Daladier, primii miniştri ai Marei Britanii şi Franţei; refuzul categoric al Cehoslovaciei de a ceda te-

(Continuare in pag. 2-a)

LA GODESBERG

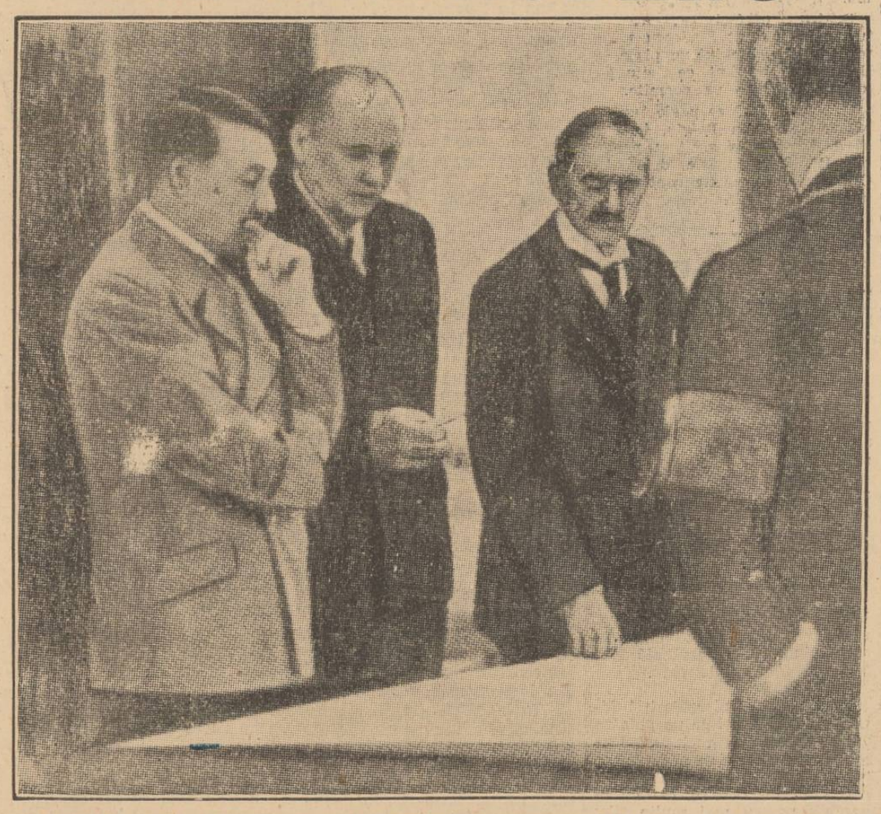

D-nii Hitler, Schmidt, interpret şi Chamberlain, examinează harta cu teritoriile germane din Sudeţi.